

Sygn. akt II UK 227/13

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku T. T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o wypłatę emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 3 października 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz T. T. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił wyrok z dnia 31 stycznia 2012 r. Sądu Okręgowego w B. i zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do podjęcia wypłaty emerytury T. T. od dnia 1 października 2011 r., uznając, że - ponieważ ubezpieczony nabył i realizował prawo do emerytury od 1 września 2009 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 ma do niego w pełni zastosowanie.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego, tj. 1) art. 190 ust. 3 Konstytucji RP, przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż z uwagi na niekonstytucyjność danego przepisu, w tym przypadku art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie wskazanym w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, nie może mieć on zastosowania w niniejszej sprawie, a w związku z tym musi być pominięty przy jej rozstrzygnięciu, podczas gdy zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji, jeżeli Trybunał nie postanowił inaczej, to jego orzeczenie o niekonstytucyjności normy prawnej wywołuje skutki na przyszłość (*ex nunc*); 2) art. 2 Konstytucji RP w związku z art. 3 k.c. przejawiające się w naruszeniu fundamentalnej zasady niedziałania prawa wstecz (*lex retro non agit*) jako podstawę funkcjonowania demokratycznego porządku prawnego, przez uznanie - pomimo braku wyraźnego wskazania w treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego - że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego stosuje się z mocą wsteczną, co narusza wynikające z zasady demokratycznego państwa prawnego zasady pewności prawa, zaufania obywateli do państwa i niedziałania prawa wstecz; II. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 316 § 1 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie mające wpływ na wynik postępowania, a polegające na przyjęciu, że stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy tj. ogłoszenie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 daje niczym nieuzasadnioną możliwość przyjęcia, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw, w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia, 16 grudnia 2010 r. w zakresie wskazanym w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego, musi być pominięty przy rozstrzygnięciu sprawy od daty jego wejścia w życie, podczas gdy zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji, jeżeli Trybunał Konstytucyjny nie postanowił inaczej, to jego orzeczenie o niekonstytucyjności normy prawnej wywołuje skutki na przyszłość (*ex nunc*).

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniony został, z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., koniecznością rozstrzygnięcia zagadnienia, „czy wyłączenie działania normy tylko w pewnym zakresie do pewnej kategorii osób czyli *de facto* pozostawienie jej w porządku prawnym, oznacza, że Trybunał, z momentem ogłoszenia swojego orzeczenia eliminuje tą normę w określonym zakresie do określonej kategorii osób, od momentu jej wejścia w życie, czy też ustala na przyszłość, iż wskazana norma od tego dnia nie ma zastosowania do wskazanej kategorii osób w określonym zakresie”. Wykładni wymaga także kwestia, „czy rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego nie jest sprzeczne z konstytucyjną zasadą *lex retro non agit* wynikającą z art. 2 Konstytucji RP w związku z art. 3 k.c. oraz czy sąd na podstawie art. 316 k.p.c. mając na uwadze stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy może w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego uwzględnić fakt utraty mocy obowiązującej kwestionowanych przepisów wstecz tj. od momentu ich wejścia w życie, czy też możliwe jest to dopiero od daty ogłoszenia orzeczenia Trybunału. W związku z tym czy w świetle art. 316 k.p.c. za datę utraty mocy obowiązującej kwestionowanych przepisów we wskazanym zakresie w niniejszej sprawie, należy uznać datę 1 października 2011 r. (skutek *ex tunc*) czy też dzień 22 listopada 2012 r. (skutek *ex nunc*).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarżący nie wykazał istnienia przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, konieczność dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości oraz oczywistą zasadność skargi, odwołanie się do których wynika z powołania art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. W zakresie tej ostatniej przesłanki skarżący nie prezentuje żadnego wyводу jurydycznego, co oznacza, że w tym zakresie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uchyla się spod oceny Sądu Najwyższego na etapie przedsądu.

Formułowane przez skarżącego wątpliwości odnoszące się do obowiązywania normy prawnej uznanej przez Trybunał Konstytucyjny za sprzeczną z ustawą zasadniczą zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 18 maja 2010 r., III UK 2/10 (OSNP 2011, nr 21-22, poz. 278) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że skutkiem utraty domniemania konstytucyjności ustawy w konsekwencji wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku stwierdzającego niezgodność jej przepisu z Konstytucją, jest obowiązek zapewnienia przez sądy orzekające w sprawach, w których przepis ten ma zastosowanie, stanu zgodnego z Konstytucją wynikającego z wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Skoro uznane za niezgodne z Konstytucją przepisy prawa naruszały ustawę zasadniczą już od dnia ich wejścia w życie (*ex tunc*), przeto nie mogą być legalną podstawą orzekania przez sądy powszechne i Sąd Najwyższy (por. np. wyroki z dnia 7 marca 2013 r., I UK 519/12; z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12; z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 593/12; z dnia 29 maja 2013 r., I UK 621/12; z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 369/12, niepublikowane, zapadłe w sprawach o zbieżnych stanach faktycznych i prawnych, jak w sprawie, w której wniesiona została skarga kasacyjna).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.